

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów
Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Księga wizualizacji znaku PROW 2014-2020

Obowiązuje od 1 września 2017 r.
Zatwierdzona przez Podsekretarza Stanu
Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	4	Działania promocyjne - bez treści merytorycznych	35
Część I: Omówienie zasad identyfikacji wizualnej	8	Część II: Omówienie znaków	36
1. Oznaczanie działań informacyjnych i promocyjnych	9	1. Znak i logo PROW 2014-2020	37
Obowiązki beneficjenta w zakresie informacji i promocji	9	Wstęp – opis znaku i logo	37
Koszty billboardów, tablic, plakatów, strony internetowej	10	Znak PROW 2014-2020	38
Konsekwencje niewypełnienia obowiązków w zakresie informacji i promocji	10	Logo PROW 2014-2020	39
Inne obowiązki dotyczące działań informacyjnych lub promocyjnych	10	Budowa i proporcje znaku i logo	40
Ogólne zasady oznaczania - współfinansowanie z EFRROW (jednofunduszowe)	11	Minimalna wielkość znaku i logo	41
Ogólne zasady oznaczania - współfinansowanie z EFRROW i EFMR	12	Wersja anglojęzyczna logo	42
Oznaczanie projektów w innym języku niż polski	14	Znak graficzny i logo w siatce modułowej	43
Skąd pobrać znaki i wzory graficzne	15	Pola podstawowe i pola ochronne	44
2. Oznaczanie miejsca realizacji operacji	16	Kolorystyka (CMYK, Pantone, RAL, RGB)	46
Kto, kiedy i gdzie zamieszcza tymczasowe billboardy	18	Znak graficzny i logo na różnych tłach	47
Kto, kiedy i gdzie zamieszcza stałą tablicę/bilbord dużego formatu	19	Tło znaku – formy dopuszczalne i niedopuszczalne	48
Kto, kiedy i gdzie zamieszcza plakat lub tablicę informacyjną	20	Znak graficzny i logo w wersji monochromatycznej wraz z zamieszczeniem na różnych tłach	49
Przykład billboardu, plakatu, tablicy informacyjnej	22	Znak graficzny i logo w wersji achromatycznej wraz z zamieszczeniem na różnych tłach	50
Strona internetowa	26	Typografia, kroje pisma do wykorzystania	51
3. Zasady wizualizacji działań informacyjnych i promocyjnych	28	Logotypy towarzyszące	52
Działania informacyjne w prasie - treści merytoryczne	29	Siatki poligraficzne dla ulotek i folderów	55
Działania informacyjne w telewizji - treści merytoryczne	31	2. Symbol UE	56
Działania informacyjne w radio - treści merytoryczne	33	Opis geometryczny flagi UE	56
Działania informacyjne w internecie - treści merytoryczne	34	Kolorystyka emblematu	57

Reprodukcja jednobarwna	58	2. Materiały w formie elektronicznej	74
Reprodukcja na kolorowym tle	59	Prezentacja PowerPoint	75
Symbol UE na małych materiałach promocyjnych	61	Audycja telewizyjna	76
Minimalna wielkość emblematu	62	Banner internetowy	77
3. Logo Leader	63	3. Materiały promocyjne – drukowane	78
Znaki towarzyszące – Leader	63	Ogłoszenie prasowe	79
4. Logo KSOW	64	Papier firmowy	80
Znaki towarzyszące – Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich	64	Koperta	81
5. Logo IP i JT	65	Zaproszenie	82
Znaki towarzyszące – Integrowana Produkcja i Jakość Tradycja	65	Notatnik	83
6. Logo RE i GTS	66	Teczka firmowa	84
Znaki towarzyszące – Rolnictwo Ekologiczne i Gwarantowana Tradycyjna Specjalność	66	Dyplom/certyfikat	86
7. Logo ChOG i ChNP	67	Wizytówka	87
Znaki towarzyszące – Chronione Oznaczenie Geograficzne i Chroniona Nazwa Pochodzenia	67	4. Materiały promocyjne (gadżety)	88
Część III: Zastosowanie znaków	68	Zasady umieszczania logotypów na materiałach promocyjnych	89
1. Materiały informacyjne – drukowane	69	Przykładowe oznakowanie materiałów promocyjnych	90
Publikacja, folder	70	Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach	91
Ulotka	71	Oznakowanie małych przedmiotów promocyjnych	99
Informacja prasowa	72		
Materiały szkoleniowe/seminaryjne/konferencyjne	73		

Wykaz skrótów:

UE	Unia Europejska
KE	Komisja Europejska
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
PROW 2014-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
KSOW	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
znak/symbol/emblemat UE	stosowana wymiennie nazwa flagi UE – obowiązkowego elementu wizualizacji działań informacyjnych i promocyjnych
logo PROW 2014-2020	znak PROW 2014-2020 wraz z nazwą programu Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
znak PROW 2014-2020	znak PROW 2014-2020 bez nazwy programu Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dotyczy wyłącznie małych materiałów promocyjnych/gadżetów)
IZ	Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Rozporządzenie 808/2014	rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Rozporządzenie w części I pkt 2.2 lit. b zał. III zostało zmienione rozporządzeniem nr 2016/669 z dnia 28 kwietnia 2016 r.

W przypadku aktualizacji Księgi wizualizacji znaku PROW 2014-2020 dla operacji rozpoczętych obowiązuje wersja Księgi aktualna na dzień podpisania umowy/wydania decyzji.

Rozporządzenie1303/2013	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
operacja	oznacza projekt, umowę, przedsięwzięcie lub grupę projektów wybrane przez instytucje zarządzające danymi programów lub na ich odpowiedzialność, przyczyniające się do realizacji celów priorytetu lub priorytetów, do których się odnoszą; w kontekście instrumentów finansowych operacja składa się z wkładów finansowych z programu do instrumentów finansowych oraz z późniejszego wsparcia finansowego świadczonego przez te instrumenty finansowe (art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013)
beneficjent	oznacza podmiot publiczny lub prywatny oraz osobę fizyczną, odpowiedzialnych za inicjowanie lub inicjowanie i wdrażanie operacji; w kontekście programów pomocy państwa, oznacza podmiot, który otrzymuje pomoc; w kontekście instrumentów finansowych oznacza podmiot, który wdraża instrument finansowy albo, w stosownych przypadkach, fundusz funduszy (art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 1303/2013)
zakończona operacja	operacja, która została fizycznie ukończona lub w pełni zrealizowana, w odniesieniu do której beneficjenci dokonali wszystkich powiązanych płatności oraz otrzymali odpowiedni wkład publiczny (art. 2 pkt 14 rozporządzenia nr 1303/2013)

miejsce realizacji operacji	definicja uzależniona jest od rodzaju realizowanej operacji: w przypadku operacji związanych z inwestycjami jest to miejsce realizacji inwestycji, które może być jednocześnie siedzibą beneficjenta. Dla operacji takich jak organizacja pikniku miejscem jej realizacji jest sam piknik, dla operacji miękkich (szkolenia, warsztaty, kursy) będzie to sala szkoleniowa/konferencyjna, w której odbywa się szkolenie. W przypadku realizacji operacji dotyczących np. budowy placów zabaw, boisk sportowych, itp. które ze względu na zakres obejmują więcej niż jedną miejscowość, oznaczenie zamieszczane jest w miejscu realizacji w każdej miejscowości
treści merytoryczne	informacje dotyczące wiedzy ogólnej i szczegółowej na temat PROW 2014-2020 i poszczególnych jego działań i poddziałań, w tym informacje związane z warunkami i trybem przyznawania pomocy, praktycznej wiedzy i umiejętności o sposobie przygotowania wniosków, biznesplanów, wniosków o płatność
działania informacyjne	działania polegające na rozpowszechnianiu treści merytorycznych np. poprzez publikację artykułów, wykonanie i emisję audycji telewizyjnych lub radiowych, druk broszur
działania promocyjne lub działania reklamowe	działania, które nie zawierają treści merytorycznych, a jedynie np. krótką informację o naborze wniosków, planowanym wydarzeniu plenerowym, konkursie, festynie, związanym z realizowaną operacją
materiały informacyjne – drukowane	materiały zawierające treści merytoryczne, które zostały wydrukowane, np. broszury, prezentacje, artykuły, felietony, itp.
materiały w formie elektronicznej	materiały zamieszczone w internecie, prezentowane na spotkaniach, szkoleniach (prezentacje), imprezach o charakterze plenerowym, festynach lub emitowane w telewizji zawierające lub nie treści merytoryczne

materiały promocyjne – drukowane	materiały niezawierające treści merytorycznych, które zostały wydrukowane, np. plakaty, które mogą zawierać jedynie np. krótką informację o planowanym wydarzeniu plenerowym, lub np. teczki konferencyjne, materiały promocyjne, itp.
strona tytułowa	jest to pierwsza strona okładki np. broszur, biuletynów, itp. w przypadku ulotek pierwsza strona ulotki
opis operacji	zawiera nazwę, główny cel operacji, podkreśla wsparcie finansowe ze strony Unii tj. slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” oraz przewidywane wyniki/ efekty
spoty radiowe niezawierające treści merytorycznych	są to spoty, które zawierają np. krótką informację o naborze wniosków, planowanym wydarzeniu plenerowym, konkursie, festynie, związanym z realizowaną operacją, w przypadku takich spotów wystarczy przeczytanie przez lektora sloganu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
minimalna wielkość (wysokość) logo PROW 2014-2020	dla zachowania czytelności: w przypadku druku – 10 mm, grawera – 12 mm, wytłoczenia/wypalenia 30 mm, minimalna wielkość logo w mediach elektronicznych wynosi 55 px.
materiały promocyjne (gadżety)	materiały nie zawierające treści merytorycznych, służące wyłącznie do promocji
wizualizacja	to zamieszczenie w jednej lokalizacji/ na jednym wybranym obszarze materiału będącego produktem działania informacyjnego lub promocyjnego wszystkich wymaganych i dopuszczalnych logotypów, bez innych rozdzielających je elementów
wsparcie publiczne	to środki pochodzące zarówno z funduszu EFRROW, jak i z budżetu państwa, wysokość wkładu publicznego jest określona w umowie lub decyzji o dofinansowaniu

Księga wizualizacji znaku PROW 2014-2020

Część I: Omówienie zasad identyfikacji wizualnej

UE wymaga informowania opinii publicznej i wszystkich zainteresowanych, że przedsięwzięcia współfinansowane ze środków EFRROW mogły zostać zrealizowane właśnie dzięki unijnej pomocy finansowej. Dlatego przygotowany został opis obowiązków informacyjnych oraz wskazówki do ich wypełnienia.

Dla operacji rozpoczętych obowiązywać będzie wersja Księgi aktualna na dzień zawarcia umowy / wydania decyzji.

1. Oznaczanie działań informacyjnych i promocyjnych

We wszystkich działaniach informacyjnych i promocyjnych zapewniona jest właściwa identyfikacja wizualna w szczególności poprzez oznaczanie miejsc realizacji operacji oraz stosowanie odpowiednich znaków.

1) Obowiązki beneficjenta w zakresie informacji i promocji

Obowiązki beneficjenta wskazane zostały w załączniku III do rozporządzenia 808/2014.

W okresie realizacji operacji beneficjent informuje opinię publiczną o pomocy otrzymanej z EFRROW za pomocą informacji zamieszczonej na swojej stronie internetowej do użytku profesjonalnego (jeżeli taka istnieje) - patrz str. 26, oraz poprzez:

- plakat (o minimalnym formacie A3) lub tablicę informacyjną, gdy wysokość całkowitego wsparcia publicznego operacji przekracza 50 tys. euro - patrz str. 20,
- tymczasowy billboard dużego formatu, gdy wysokość całkowitego wsparcia publicznego operacji dotyczącej działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych, przekracza 500 tys euro - patrz str. 18.

Nie później niż 3 miesiące po zakończeniu operacji beneficjent zamieszcza stałą tablicę lub billboard dużego formatu gdy wysokość całkowitego wsparcia publicznego operacji przekracza 500 tys euro i dotyczy ona zakupu środków trwałych (patrz str. 18) lub działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych (patrz str. 19).

Jednym z elementów zamieszczanych na plakacie, billboardzie, tablicy oraz na stronie internetowej beneficjenta (jeżeli taka istnieje), jest cel operacji. Przygotowując wniosek o przyznanie pomocy należy tak skonstruować cel operacji, by w pełni oddawał przedmiot operacji, jak również był zrozumiały i niezbyt długi z praktycznego punktu widzenia.

2) Koszty bilbordów, tablic, plakatów, strony internetowej

Koszty ponoszone przez beneficjentów, związane z obowiązkiem informacyjnym wynikającym z pkt 2.2 części 1 załącznika III rozporządzenia nr 808/2014, tj. zamieszczeniem plakatów, tablic lub bilbordów oraz informacji na stronie internetowej beneficjenta nie są kosztami kwalifikowalnymi, o których zwrot może ubiegać się beneficjent.

Nie dotyczy to beneficjentów pomocy technicznej PROW 2014-2020.

3) Konsekwencje niewypełnienia obowiązków dotyczących informacji i promocji

Konsekwencje niestosowania się do obowiązków określonych w rozporządzeniu 808/2014 określone zostały w umowach zawieranych z beneficjentami lub w przypadku działań/poddziałań PROW 2014-2020 gdzie pomoc przyznawana jest na podstawie decyzji, w odpowiednich rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W zakresie pomocy technicznej PROW 2014-2020 zostały one wskazane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 września 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (z późn. zm.).

4) Inne obowiązki dotyczące działań informacyjnych lub promocyjnych

Beneficjentów, którzy w ramach operacji realizują działania informacyjne lub promocyjne w formie np.:

- wykonania ulotek, broszur, innych publikacji, stron internetowych, materiałów filmowych, organizacji konferencji, spotkań, itd.,
  - wykonania materiałów i dokumentów przeznaczonych dla uczestników spotkań/ szkoleń, np.: zaświadczeń, certyfikatów, materiałów szkoleniowych, programów szkoleń /warsztatów, list obecności, itp.,
- obowiązuje poinformowanie opinii publicznej o wsparciu operacji z EFRROW poprzez odpowiednią wizualizację.

W trakcie trwania konferencji, szkoleń, spotkań itp. odpowiednia wizualizacja zapewniona jest również poprzez oznakowanie miejsca realizacji operacji za pomocą np. plakatów/ bilbordów/tablic, itp. oraz zamieszczenia informacji na stronie internetowej beneficjenta (jeśli taką posiada).

Nie jest wymagane stosowanie wizualizacji na dokumentach związanych z realizacją operacji np. dokumentacji przetargowej, jak również innych dokumentach, np. umowach.

5) Ogólne zasady oznaczania - współfinansowanie z EFRROW (jednofunduszowe)

Działania informacyjne i promocyjne realizowane przez beneficjenta, miejsce realizacji operacji, dokumenty upubliczniane i przeznaczone dla uczestników np. szkoleń, są oznaczone przy pomocy następujących elementów:

- znak (symbol) Unii Europejskiej (UE),
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 lub znak PROW 2014-2020 - dopuszczalny wyłącznie na małych materiałach promocyjnych (gadżetach),
- logo LEADER - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader,
- logo Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach KSOW,
- logo Integrowanej Produkcji, Chronionej Nazwy Pochodzenia, Chronionego Oznaczenia Geograficznego, Gwarantowanej Tradycyjnej Specjalności, Rolnictwa Ekologicznego, Jakość i Tradycja - w przypadku realizacji działań informacyjnych i promocyjnych związanych z unijnymi lub krajowymi systemami jakości żywności.

Wszystkie niezbędne logotypy w tym logo PROW 2014-2020 i Unii Europejskiej znajdują się na stronie internetowej MRiRW, w zakładce PROW 2014-2020/działania informacyjne PROW 2014-2020/ księga wizualizacji i logotypy. Są tam logotypy zapisane w odpowiednim formacie graficznym.

Dozwolone jest umieszczenie logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herbu/logo województwa, gminy, godła państwowego lub logo Partnera KSOW pomiędzy znakiem UE i logo PROW 2014-2020. W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy

obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

W zestawie kilku znaków znak UE zawsze występuje po lewej stronie, logo PROW 2014-2020 po prawej, pomiędzy nimi inne znaki / logo, rozmieszczone w równej odległości. Przy stosowaniu zestawienia kilku znaków/logo należy przestrzegać zasady, że pozostałe logotypy nie mogą być większe od symbolu UE (mierzone wysokością).

W przypadku wizualizacji działań informacyjnych i promocyjnych niedopuszczalne jest wyodrębnianie jednego z logotypów poza ciąg znaków.

W zestawieniu znaków nie mogą być umieszczane logotypy wykonawców, którzy wykonują działania w ramach danej operacji, lecz nie są jej beneficjentami.

W przypadkach, gdy nie jest możliwe zastosowanie logotypów w poziomie, można je zamieścić w pionie, przy czym znak (symbol) UE znajduje się na górze, a PROW 2014-2020 na dole.

Znak UE oraz logo PROW 2014-2020 muszą być zawsze umieszczone w widocznym miejscu. Zamieszczając je należy odpowiednio dostosować ich wielkość oraz miejsce zamieszczenia do formy materiału, przedmiotu itp.

Gdy w ramach realizowanej operacji beneficjent uzyskał patronat medialny (np. telewizji, radio, gazety, portalu internetowego) może zamieścić znak lub logo patrona medialnego. Znak lub logo patrona medialnego wraz z informacją „Patronat medialny” należy wtedy zamieścić poza obszarem wizualizacji (nad lub pod tym obszarem) i rozgranicyć zaznaczając np. poziomą linię

Rekomendowane jest stosowanie znaku (symbolu) UE i znaku i logo PROW 2014-2020 w pełnym kolorze na białym tle. Wersje monochromatyczne (odcienie szarości) i achromatyczne (np. czarne na białym tle) można stosować w sytuacji, gdy nie jest możliwe zastosowanie pełnego koloru, np. tłoczenie, grawerowanie, druk w jednym kolorze.

Jeśli logo PROW 2014-2020 w pełnym kolorze zamieszczane jest na barwnym tle, należy zastosować biały podległy gwarantujący odpowiednią czytelność znaku. W przypadku znaku (symbolu) UE, jeśli nie ma innego wyboru niż użycie kolorowego tła, należy umieścić wokół flagi biały pasek o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta.

W przypadku logo LEADER i KSOW nie ma przeciwwskazań do zamieszczania ich na kolorowym tle.

Do oznakowania niestandardowych materiałów promocyjnych np. wyroby rękodzieła ludowego i/lub produkty inspirowane polskim folklorem należy stosować zasady przyjęte dla oznakowywania materiałów promocyjnych, tzn. znak (symbol) UE oraz logo PROW 2014-2020 muszą być zawsze umieszczone w widocznym miejscu. Dopuszczalne jest oznakowanie w formie np. wszywki (np. apaszki, koszulki itp.) lub naklejki, pod warunkiem spełnienia ww. wymagań.

W przypadku działania „Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych” PROW 2014-2020 beneficjenci w ramach realizowanych operacji związanych z promocją i informacją o produktach objętych systemami jakości mogą reklamować te produkty w opakowaniach. W przypadku gdy produkty (np. jabłka, mięso wieprzowe, kiełbasy) nie posiadają swoich etykiet z nazwą produktu i/lub producenta, dopuszczalne jest wskazanie nazwy ich producenta. Informacja o producencie powinna mieć drugorzędne znaczenie i pojawiać się w tle głównego przekazu działania promocyjnego. Nie powinna też znajdować się w obszarze wizualizacji, który informuje o wkładzie UE w realizowaną operację. W sytuacji, gdy w ramach realizowanych działań informacyjno-promocyjnych beneficjent działania posługuje się logo, które jest

komercyjnym znakiem towarowym, wówczas to logo beneficjenta nie może pojawić się w obszarze wizualizacji. Natomiast w przypadku przygotowania i dystrybuowania publikacji, materiałów audiowizualnych, itp. zawierających treści merytoryczne, w obszarze wizualizacji należy zamieścić informację kto odpowiada za treści zawarte w takim materiale.

6) Ogólne zasady oznaczania - współfinansowanie z EFRROW i EFMR (Europejski Fundusz Morski i Rybacki)

Działania informacyjne i promocyjne realizowane przez beneficjenta w formie materiałów przedstawianych do publicznej wiadomości, które finansowane są z funduszy EFRROW i EFMR, jeżeli chodzi o wymagania wynikające z rozporządzenia 808/2014 oraz wymagania określone w Księdze Wizualizacji Znaku PO RYBY 2014-2020, są oznaczone przy pomocy następujących elementów:

- znak (symbol) Unii Europejskiej (UE),
- odniesienie do funduszu Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne,
- tekst: Unia Europejska,
- logo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020),
- logo LEADER - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader,
- logo Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze PO RYBY 2014-2020.

Dozwolone jest również zamieszczenie logo beneficjenta, logo lokalnej grupy działania, herbu/logo województwa lub gminy, logo Partnera KSOW pomiędzy znakiem UE i logo PROW 2014-2020.

W zestawieniu znaków nie mogą być umieszczane logotypy wykonawców, którzy wykonują działania w ramach danej operacji, ale którzy nie są jej beneficjentami.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Oznakowanie należy stosować na:

- ogólnych materiałach promocyjnych,
- materiałach promocyjnych, na których oprócz informacji o programie finansowanego z funduszu wiodącego, znajdują się wiadomości na temat drugiego z programów;
- ogłoszeniach o naborach wniosków w przypadku konkursów ogłaszanych w ramach poszczególnych programów;
- materiałach szkoleniowych, zwłaszcza w przypadku szkoleń odnoszących się do konkursów realizowanych w ramach programu, który nie pochodzi z funduszu wiodącego.

Na materiałach informacyjnych (np. publikacje, prezentacje) obowiązkowe jest dodatkowo zamieszczenie, poza powyższymi logo, następujących elementów:

- Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym „Rybacko i Morze” – Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej;
- Publikacja opracowana przez ...

7) Oznaczanie projektów w innym języku niż polski

Realizując działania informacyjne lub promocyjne, których efekty przedstawiane będą poza Polską i kierowane są do osób obcojęzycznych, można stosować oznaczenia w języku obowiązującym w danym kraju. Przetłumaczony w danym języku slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” można znaleźć w obowiązującym w danym kraju rozporządzeniu 808/2014 - załącznik III, część 2 pkt 1lit. a).

Przykłady zastosowania oznaczenia w języku angielskim:

“European Agricultural Fund for Rural Development: Europe investing in rural areas”, The publication prepared by .....
The publication co-financed from the European Union funds under the LEADER of the Rural Development Programme for 2014-2020
The Managing Authority of the Rural Development Programme for 2014-2020 – the Minister of Agriculture and Rural Development

“European Agricultural Fund for Rural Development: Europe investing in rural areas” , An article elaborated in the Department for Direct Payments, Ministry of Agriculture and Rural Development. An article co-financed from the European Union funds under the Technical Assistance measure of the Rural Development Programme for 2014-2020, The Managing Authority of the Rural Development Programme for 2014-2020 – the Minister of Agriculture and Rural Development

8) Skąd pobrać znaki i wzory graficzne

Wszystkie niezbędne logotypy w tym logo PROW 2014-2020 i znak (symbol) Unii Europejskiej znajdują się na stronie internetowej MRiRW, w zakładce PROW 2014-2020/działania informacyjne PROW 2014-2020/księga wizualizacji i logotypy. Są tam logotypy zapisane w odpowiednim formacie graficznym.

2. Oznaczanie miejsca realizacji operacji

Oznaczanie miejsca realizacji operacji uzależnione jest od rodzaju realizowanego przedsięwzięcia i wysokości współfinansowania ze środków publicznych (środków UE i budżetu państwa).

Beneficjenci w przypadku operacji, dla których całkowite wsparcie publiczne przekracza 50 tys. euro, mają obowiązek zamieścić w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa, przynajmniej jeden plakat (minimalny rozmiar: A3 – znormalizowany format arkusza o wymiarach 297 x 420 mm) lub tablicę z informacjami na temat operacji, podkreślającymi wsparcie finansowe ze strony Unii. (Szczegółowe informacje na str. 20, przykład na str. 23, 25)

Tablicę informacyjną obowiązkowo zamieszczają w swoich siedzibach lokalne grupy działania finansowane w ramach LEADER. (Szczegółowe informacje na str. 20, przykład na str. 24)

W przypadku operacji dotyczących działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych, w których wkład publiczny przekracza 500 tys. euro, obowiązkowo umieszczany jest w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa tymczasowy bilbord dużego formatu. Natomiast nie później niż trzy miesiące po zakończeniu operacji beneficjent umieszcza na stałe tablicę lub bilbord dużego formatu. (Szczegółowe informacje na str. 18, przykład na str. 22)

W przypadku operacji dotyczących działań w zakresie zakupu środków trwałych, w których wkład publiczny przekracza 500 tys. euro, beneficjent umieszcza w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa stałą tablicę lub bilbord dużego formatu. (Szczegółowe informacje na str. 19, przykład na str. 22)

Informacje dotyczące opisu operacji oraz znak (symbol) UE oraz odniesienie do wsparcia z EFRROW (a w przypadku operacji dofinansowywanych z więcej niż jednego funduszu odniesienie do EFRROW może być zastąpione odniesieniem do Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych) zajmują przynajmniej 25% powierzchni plakatu, tablicy, billboardu, bądź strony internetowej, widocznej bezpośrednio po wejściu na nią przez użytkownika.

W sytuacji gdy beneficjent w ramach realizowanej operacji (w treści wniosku o przyznanie pomocy) używa sformułowania celu/nazwy operacji o ilości znaków uniemożliwiających ich zamieszczenie w sposób czytelny na np. plakacie A3, możliwe jest skrócenie ich treści. Cel/nazwa operacji zawarta na plakacie/tablicy/bilbordzie może różnić się od treści zawartej we wniosku aplikacyjnym, pod warunkiem, że nowa treść zachowuje merytoryczny sens celu/nazwy operacji.

Wzory plakatów/tablic/bilbordów odpowiednio dla działań/poddziałań PROW 2014-2020 znajdują się w załącznikach do Księgi.

Wzory te znajdują się na stronie internetowej MRiRW, w zakładce PROW 2014-2020/działania informacyjne PROW 2014-2020/ księga wizualizacji i logotypy.

Wielkość kwoty wsparcia publicznego na realizację operacji	Obowiązki
Beneficjenci realizujący operację dofinansowaną ze środków publicznych na kwotę powyżej 500 tys. euro jeśli dotyczy: a) działań w zakresie infrastruktury lub/i, b) prac budowlanych.	Tymczasowy billboard dużego formatu w trakcie realizacji operacji
Beneficjenci, którzy zakończyli realizację operacji dofinansowanej ze środków publicznych na kwotę powyżej 500 tys. euro , jeśli dotyczyła: a) działań w zakresie infrastruktury lub/i, b) prac budowlanych lub/i, c) zakupu środków trwałych.	Stała tablica lub billboard dużego formatu nie później niż 3 miesiące po zakończeniu operacji
Beneficjenci operacji na kwotę dofinansowania ze środków publicznych powyżej 50 tys. euro .	Plakat A3 lub Tablica informacyjna w trakcie realizacji operacji
Niezależnie od wysokości kwoty operacji	informacja na stronie internetowej w okresie realizacji operacji
Lokalne grupy działania	Tablica informacyjna w trakcie realizacji operacji

Także beneficjenci, którzy uzyskali dofinansowanie ze środków publicznych poniżej 500 tys. euro mogą umieszczać stałe tablice lub billboardy dużego formatu przy swoich operacjach.

Wysokość wkładu publicznego może się zmniejszyć w trakcie realizacji operacji w wyniku oszczędności np. w przetargach.

Decyzja o tym, czy w danym przypadku beneficjent zamieszcza tymczasowy billboard czy tablicę informacyjną lub plakat A3, wynika z wysokości wkładu publicznego określonej w umowie lub decyzji o dofinansowaniu.

Do wyliczenia wartości całkowitego wsparcia publicznego w euro stosuje się, kurs wymiany złotego na euro, wyznaczony przez Europejski Bank Centralny, obowiązujący w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego dzień zawarcia umowy/wydania decyzji.

W przypadku gdy beneficjent realizuje operację (np. place zabaw, boiska sportowe, świetlice, parki), która ze względu na zakres obejmuje więcej niż jedną miejscowość, tablica informacyjna/plakat A3 powinny zostać zamieszczone w miejscu realizacji operacji w każdej miejscowości. Przy operacjach w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, np. przy stacji uzdatniania wody oczyszczalni ścieków, tablice informacyjne/tymczasowe billboardy dużego formatu/stałe tablice lub billboardy dużego formatu zamieszcza się przynajmniej dwa na odcinku początkowym i końcowym (w miejscu dobrze widocznym).

Umieszczanie billboardu/ tablicy informacyjnej/ plakatu w przynajmniej dwóch miejscach – na początkowym i końcowym odcinku przebudowywanej drogi, jest zasadne w sytuacji kiedy do krańców przebudowanego odcinka drogi jest łatwy dostęp dla „ogółu społeczeństwa”. W sytuacji gdy jeden z krańców drogi kończy się i brak jest dalej możliwości przejazdu, nie jest celowe zamieszczanie w tym miejscu tablicy z powodu niespełnienia warunku miejsca łatwo widocznego dla „ogółu społeczeństwa”.

Podobnie w przypadku przebudowy sieci wodociągowej należy umieścić billboard/ tablicę informacyjną w dwóch miejscach. W zależności od potrzeb może być ich jednak więcej, gdy prace prowadzone są w kilku lokalizacjach. Należy ustawić kilka billboardów/ tablic informacyjnych w kluczowych dla operacji miejscach pamiętając by były to miejsca łatwo widoczne dla ogółu społeczeństwa.

Istnieje możliwość dostosowania wyglądu billboardu, tablicy do otoczenia, np. w przypadku obiektów zabytkowych. Wygląd takiej tablicy beneficjent musi uzgodnić z IZ.

W przypadku realizacji projektów miękkich, tzw. nieinwestycyjnych, obejmujących działania typu: warsztat, szkolenie, konferencja, impreza o charakterze plenerowym, itp., wizualizacje zapewnia się poprzez zamieszczenie w czasie trwania przedsięwzięcia np. plakatu, tablicy, banneru, roll-up'u lub innej formy prezentacji informacji o wsparciu finansowym działania ze środków UE. Na znaku takim (plakat, tablica, roll-up, baner, itp. o minimalnym rozmiarze A3) znajduje się:

- 1) symbol UE,
  - 2) slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
  - 3) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020,
  - 4) informacja o współfinansowaniu ze środków UE, np. „Przedsięwzięcie/ operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach .... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020” , np. „Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PROW 2014–2020” lub „Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej PROW 2014–2020”
  - 5) logo KSOW - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach KSOW,,
  - 6) logo Leader - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader,
  - 7) logo PROW 2014-2020.
- Dodatkowo można zamieścić nazwę przedsięwzięcia/ operacji oraz informację kto jest beneficjentem.

W sytuacji rozwiązania umowy beneficjent ma obowiązek usunąć plakat A3/ tablicę informacyjną/tymczasowy billboard dużego formatu, stałą tablicę lub

billbord dużego formatu.

W przypadku gdy działanie informacyjne lub reklamowe dotyczy jednej lub kilku operacji dofinansowanych z więcej niż jednego funduszu, odniesienie przewidziane przy znaku Unii Europejskiej w postaci sloganu może być zastąpione odniesieniem do funduszu EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne) (przykład na stronie 13 i 100).

1) Kto, kiedy i gdzie zamieszcza tymczasowe billboardy

Tymczasowy billboard dużego formatu zamieszczają beneficjenci każdej z operacji, której całkowite wsparcie publiczne przekracza 500 tys. euro, a realizowane działania dotyczą finansowania działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych.

Tymczasowy billboard to nic innego jak duża tablica informacyjna. Przepisy UE nie określają jego wymiarów.

Dobierając wielkość billboardu należy mieć przede wszystkim na uwadze to, czy będzie on czytelny dla odbiorców.

Beneficjent umieszcza billboard w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców.

Na billboardzie tym należy obowiązkowo umieścić odpowiednio, w zależności od działania/poddziałania PROW 2014-2020:

- nazwę/tytuł operacji,
  - główny cel operacji
- oraz
- nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja,
  - znak Unii Europejskiej,

- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020,
- logo Leader w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader.

Informacje te zajmują przynajmniej 25% powierzchni billboardu.

Dla operacji infrastrukturalnych i budowlanych rekomendowane wymiary tymczasowego billboardu dużego formatu to 2 x 3 m.

Przykład tymczasowego billboardu znajduje się na str. 22 oraz odpowiednio w załącznikach do Księgi.

Tymczasowy billboard znajduje się w miejscu realizacji operacji (np. miejsce prowadzenia budowy) do momentu jej zakończenia i zamieszczenia nie później niż 3 miesiące po zakończeniu, stałej tablicy/billboardu dużego formatu.

W sytuacji użycia trwałych materiałów do wykonania tymczasowego billboardu może zostać on na miejscu realizacji operacji jako stała tablica/billbord dużego formatu.

2) Kto, kiedy i gdzie zamieszcza stałą tablicę/billbord dużego formatu

Beneficjenci, którzy mieli obowiązek zamieszczenia tymczasowego billboardu dużego formatu, nie później niż trzy miesiące po zakończeniu operacji, umieszczają na stałe tablicę lub billboard dużego formatu w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa, w odniesieniu do każdej operacji, w której całkowite wsparcie publiczne przekracza 500 tys. euro, a realizowane działania dotyczą finansowania działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych.

Beneficjenci, którzy realizują operację dofinansowaną ze środków publicznych na kwotę powyżej 500 tys. euro, jeśli dotyczy zakupu środków trwałych, umieszczają na stałe tablicę lub billboard dużego formatu w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa, w odniesieniu do każdej operacji.

Podobnie jak w przypadku tymczasowego billboardu, stała tablica/billbord jest to nic innego, jak duża tablica informacyjna. Przepisy UE nie określają ich wymiarów.

Stają tablicę/billbord beneficjent umieszcza w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców.

Stają tablica/billbord zawiera odpowiednio, w zależności od działania/

poddziałania PROW 2014-2020:

- nazwę/tytuł operacji,
- główny cel operacji

oraz

- nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja,
- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020,
- logo Leader w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader.

Informacje te zajmują przynajmniej 25% powierzchni stałej tablicy/bilbord.

Dla projektów infrastrukturalnych i budowlanych sugerowane wymiary bilbordów dużego formatu oraz stałej tablicy (szczególnie gdy jest położona w znacznej odległości od miejsca, gdzie mogą znajdować się odbiorcy) wynoszą 2 x 3 m. Dla pozostałych operacji rekomendowana wielkość bilbordów to 80 x 120 cm., natomiast stałej tablicy to format A3. Takie stałe tablice można zamieszczać np. przy wejściu do budynku.

Przykłady stałej tablicy i bilbordów znajdują się w I części Księgi na str. 22 oraz w załącznikach do Księgi.

W sytuacji użycia trwałych materiałów do wykonania tymczasowego bilbordów może zostać on na miejscu realizacji operacji jako stała tablica/bilbord dużego formatu i wtedy nie zmienia on miejsca zamieszczenia. Gdy ustawia się go od nowa wytyczne co do miejsca zamieszczenia są takie same: miejsce łatwo widoczne i dostępne dla odbiorców.

Nie później niż trzy miesiące od zakończenia realizacji operacji zamieszczana jest na stałe tablica/bilbord dużego formatu.

3) Kto, kiedy i gdzie zamieszcza plakat lub tablicę informacyjną

Plakat A3 lub tablicę informacyjną zamieszcza beneficjent, jeżeli całkowite wsparcie publiczne na operację przekracza 50 tys. euro (przykład na str. 23 i 25 oraz w załącznikach do Księgi).

Dla plakatu minimalny format to A3.

Uwaga! A3 to znormalizowany format arkusza o wymiarach 297x420 mm.

Plakat podobnie jak tablica może mieć orientację pionową lub poziomą (przykład na str. 23, 25).

Tablicę informacyjną zamieszcza również w swoich siedzibach lokalne grupy działania finansowane w ramach LEADER (przykład na str. 24 oraz w załącznikach do Księgi).

Przepisy UE nie określają wymiarów tablicy informacyjnej. Rekomendowana wielkość to 80 x 120 cm lub format A3.

Plakat lub tablicę beneficjent umieszcza w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców.

Zamieszczenie tablicy w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców, ale w znacznej odległości np. od drogi wymusza wykonanie tablicy odpowiednio większej.

Plakat lub tablica zawiera odpowiednio, w zależności od działania/ poddziałania PROW 2014-2020:

- nazwę/tytuł operacji,
- główny cel operacji

oraz

- nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja,
- znak (symbol) Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo KSOW - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach KSOW,
- logo Leader w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader,
- logo PROW 2014-2020.

Informacje te zajmują przynajmniej 25% powierzchni plakatu lub tablicy.

Plakat lub tablica znajduje się w miejscu realizacji operacji/siedzibie beneficjenta przez cały czas realizacji operacji.

Plakat lub tablicę należy wykonać z takiego materiału by informacje, które się na nich znajdują były widoczne i czytelne przez cały ten czas.

4) Przykład bilbordów, plakatu, tablicy informacyjnej

Przykład tymczasowego bilbordów dużego formatu i bilbordów dużego formatu o wymiarach 2 m x 3 m.

4) Przykład bilbordru, plakatu, tablicy informacyjnej

Przykład tablicy informacyjnej o wymiarach 120 cm x 80 cm.

4) Przykład bilbordur, plakatu, tablicy informacyjnej

Przykład tablicy informacyjnej dla Lokalnej Grupy Działania.

4) Przykład bilbordru, plakatu, tablicy informacyjnej

Przykładowy plakat formatu A3.

5) Strona internetowa

W sytuacji, gdy beneficjent posiada stronę internetową (główna strona beneficjenta lub podstrona dotycząca operacji) beneficjent zamieszcza obowiązkowo:

- krótki opis operacji, w którym informuje o przedsięwzięciu i pomocy otrzymanej z EFRROW (tzn. slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”) wskazując jednocześnie jej cel i przewidywane wyniki,
- znak (symbol) Unii Europejskiej,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa lub gminy). W przypadku umieszczania herbu województwa lub gminy należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

Informacje te zajmują przynajmniej 25 % powierzchni strony (widocznej na ekranie bezpośrednio po wejściu użytkownika na stronę/ podstronę bez konieczności przewijania strony w dół).

Opis operacji zawiera następujące informacje:

- typ/nazwa operacji,
- cel operacji,
- planowane/przewidywane wyniki operacji/ efekty,

- nazwa działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja.

Do treści obowiązkowej beneficjent może dodać dodatkowy tekst (nieobowiązkowy):

- wartość projektu lub
- wartość uzyskanego dofinansowania.

5) Strona internetowa

Przykład oznaczenia strony internetowej.

3. Zasady wizualizacji działań informacyjnych i promocyjnych

Informacje dotyczące ogólnych zasad stosowania znaków/logo znajdują się na str. 11 Księgi.

W przypadku materiałów zawierających treści merytoryczne obowiązkowo przy wizualizacji należy zamieścić odpowiednie elementy tekstowe, które zostały wymienione w poniższych przykładach działań informacyjnych.

Dopuszczalne jest łączenie informacji wynikających z obowiązku wizualizacji (elementy tekstowe z wyłączeniem logotypów), np.: „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Materiał opracowany przez... współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... PROW 2014-2020.

W miejscu wykropkowanym w zdaniu dotyczącym współfinansowania należy wpisać nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego beneficjent uzyskał dofinansowanie.

1) Działania informacyjne w prasie - treści merytoryczne

W przypadku prowadzenia działań informacyjnych w prasie (np. artykuł, reportaż, felieton, itp.), które zawierają informacje merytoryczne, każde takie działanie należy odpowiednio oznakować.

Należy zamieścić następujące elementy:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, np. w formie: Materiał opracowany przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- informacja o współfinansowaniu materiału informacyjnego/artykułu ze środków UE w następującej formie: Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

1) Działania informacyjne w prasie - treści merytoryczne

Przykład artykułu prasowego

2) Działania informacyjne w telewizji - treści merytoryczne

W przypadku prowadzenia działań informacyjnych w telewizji (audycje, programy, itd.) zawierających informacje merytoryczne, każde takie działanie należy odpowiednio oznakować. Może to mieć formę tablicy/ kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.

Obowiązkowe do zamieszczenia są następujące elementy:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, np. w formie: Materiał opracowany przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- informacja o współfinansowaniu materiału informacyjnego ze środków UE w następującej formie: Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

2) Działania informacyjne w telewizji- treści merytoryczne

Przykładowe kadry materiałów telewizyjnych.

3) Działania informacyjne w radio - treści merytoryczne

W przypadku prowadzenia działań informacyjnych w radio (audycje, programy, itd.), które zawierają informacje merytoryczne, w każdym takim działaniu należy zawrzeć informację o wsparciu ze środków UE.

Jedyną formą jest przeczytanie tekstu przez lektora na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji wystarczającym na wyraźne przekazanie następujących elementów:

- „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, np. w formie: Materiał opracowany przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- informacja o współfinansowaniu materiału ze środków UE w następującej formie: Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

4) Działania informacyjne w internecie - treści merytoryczne

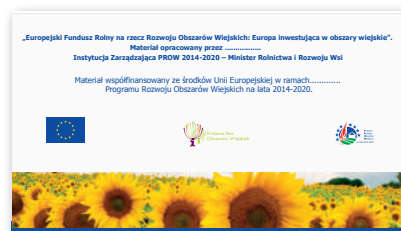
W przypadku prowadzenia działań informacyjnych w internecie (filmy, programy, itd.), które zawierają informacje merytoryczne, każde takie działanie należy oznakować w formie np. tablicy/ kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.

Obowiązkowe do zamieszczenia są następujące elementy:

- znak (symbol) Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, np. w formie: Materiał opracowany przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej

formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

- informacja o współfinansowaniu materiału ze środków UE w następującej formie: Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

LOGO
BENEFICJENTA

LOGO
BENEFICJENTA

5) Działania promocyjne w prasie, telewizji, internecie - bez treści merytorycznych

Działania promocyjne realizowane w mediach np. Informacja prasowa, reklama, itp., niezawierające treści merytorycznych, należy oznakować następująco:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy. lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

6) Działania promocyjne w radio - bez treści merytorycznych

Dla działań promocyjnych w radio oznakowanie to wyraźne przeczytanie przez lektora treści sloganu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Księga wizualizacji znaku PROW 2014-2020

Część II: Omówienie znaków

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Wstęp – opis znaku i logo

Znak graficzny stanowi podstawowy element identyfikacji. Symbol PROW 2014-2020 składa się z uproszczonego wiejskiego pejzażu wpisanego w koło. Domek znajdujący się na pagórkowatych polach z pierwszoplanowymi kłosami zboża w sposób bezpośredni komunikuje kierunek działania programu, którego logo jest symbolem. Gwiazdy otaczające pejzaż utożsamiają związek ze Wspólnotą Europejską. Charakter graficzny znaku symbolizuje wspólnotową pomoc w modernizacji i stabilizacji obszarów wiejskich.

logo PROW 2014-2020

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Znak PROW 2014-2020

Znak PROW 2014-2020 bez logotypu.

znak

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Logo PROW 2014-2020

Forma podstawowa znaku zbudowana jest ze znaku graficznego uzupełnionego informacją o kierunku działania projektu. Wyłuszczone pierwsze litery wyrazów w logotypie podkreślają i zapisują w świadomości skrót PROW 2014-2020. Forma uzupełniająca zbudowana jest ze znaku graficznego i logotypu zastawionych ze sobą w określonych proporcjach.

układ poziomy podstawowy

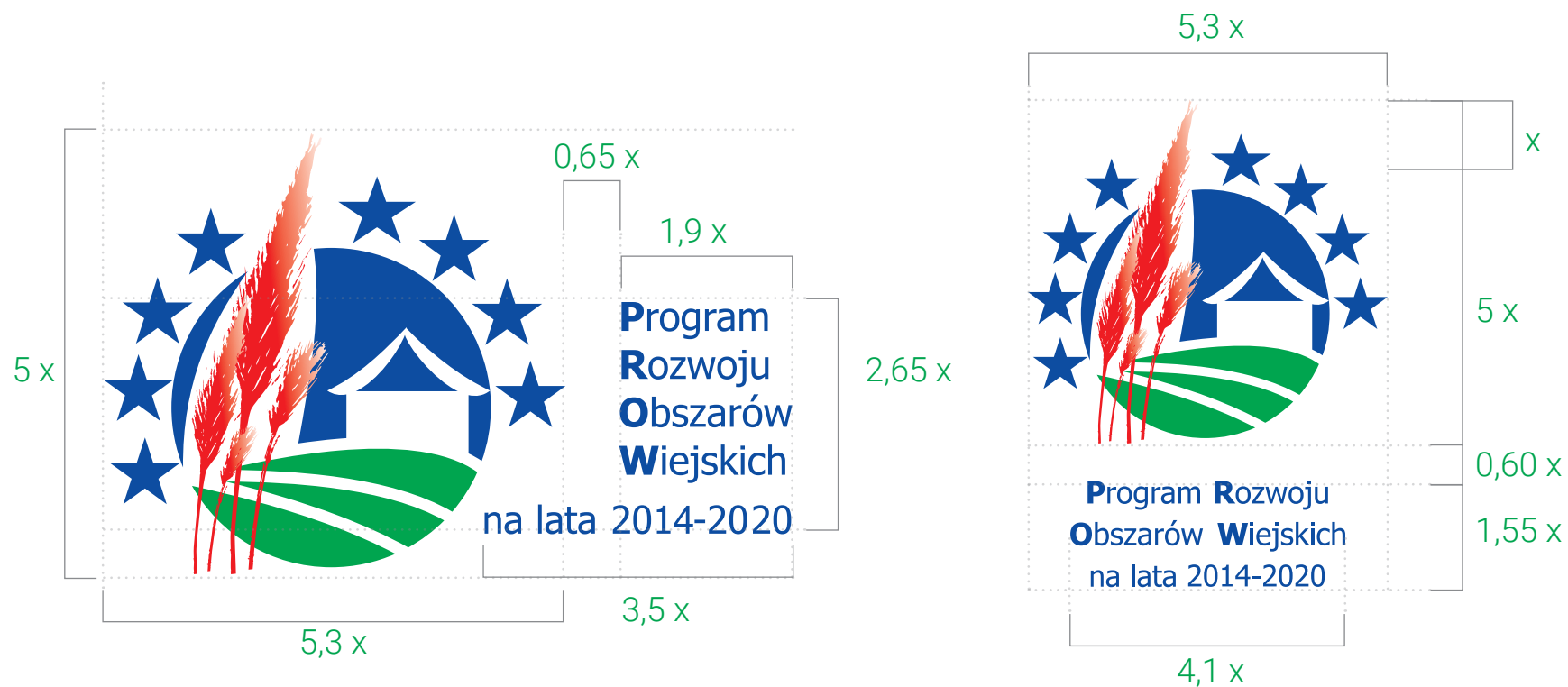
układ pionowy

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Budowa i proporcje znaku i logo

Poniżej przedstawiono zarys budowy konstrukcyjnej logo (znaku i logotypu). Do określenia proporcji wykorzystano wielkość x , która stanowi piątą część wysokości znaku.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Minimalna wielkość znaku i logo

Logo należy skalować proporcjonalnie – nierozłącznie znak i logotyp. Minimalna wielkość (wysokość) logo w przypadku druku – 10 mm, grawera – 12 mm wyłoczenia i wypalenia – 30 mm, natomiast w wersji skróconej (znaku) 8 mm (patrz str. 61 i 100). Minimalna wielkość logo w mediach elektronicznych wynosi 55 px.

układ poziomy podstawowy

znak

logo 72 dpi

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Wersja anglojęzyczna logo

Logo PROW 2014-2020 nie posiada wersji anglojęzycznej ani żadnej innej. W przypadku realizacji działania informacyjno-promocyjnego, którego efekty przedstawiane będą poza Polską i kierowane są do osób obcojęzycznych należy stosować logo PROW 2014-2020 w języku polskim.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Znak graficzny i logo w siatce modułowej

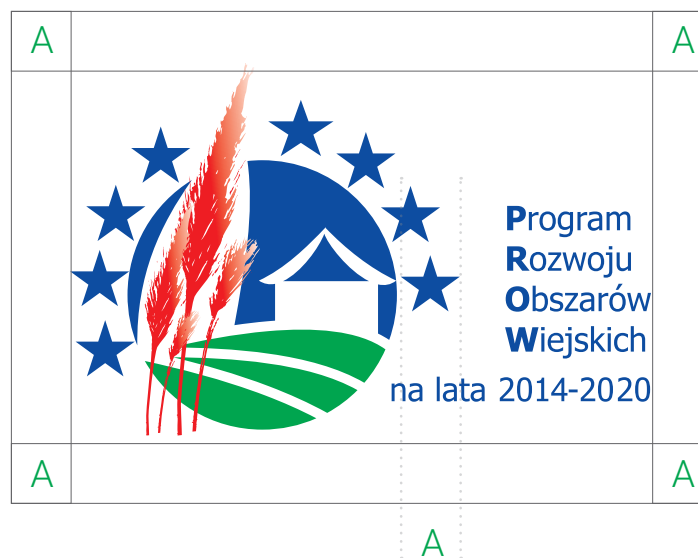
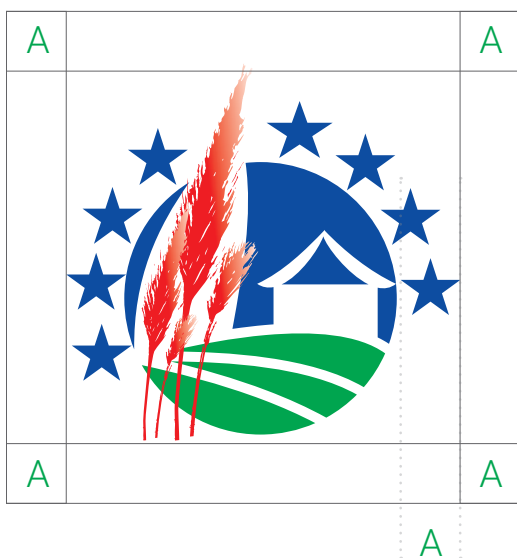
Poniższe wykorzystanie siatki modułowej do zobrazowania budowy znaku graficznego przydatne jest przy odwzorowaniach uniemożliwiających wykorzystania formy elektronicznej.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Pola podstawowe i pola ochronne

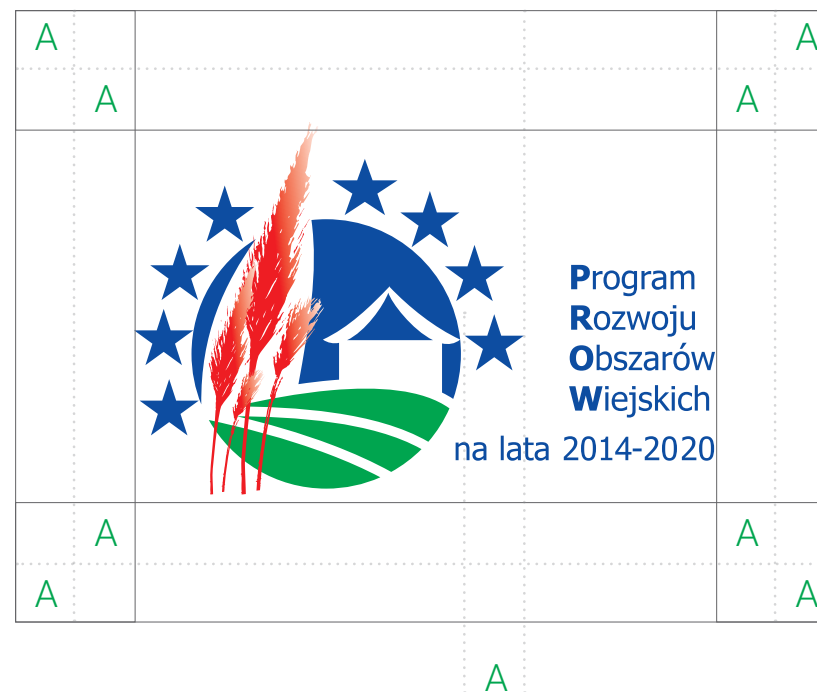
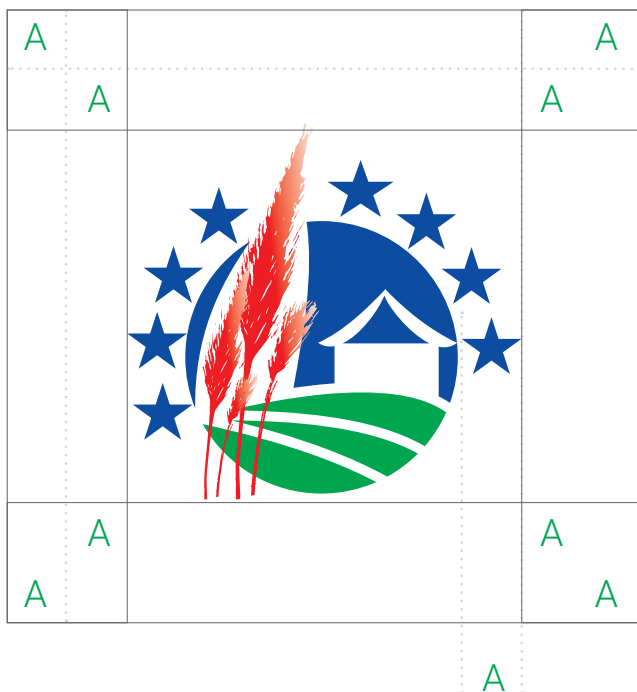
Pole ochronne to obszar wokół znaku i logo, w który nie powinna ingerować żadna obca forma graficzna, dzięki czemu walory plastyczne logo nie zostaną naruszone. Wielkość pola ochronnego „A” określa szerokość ramion gwiazdy znaku.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Pola podstawowe i pola ochronne cd.

Pole podstawowe to minimalny obszar wokół znaku i logo, w przypadku samodzielnego użycia logo np. na tablicy, kasetonie czy innym nośniku. Zasada ta obowiązuje również w przypadku umieszczania znaku przy krawędzi formatu. Wielkość pola ochronnego równa jest „2A”.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Kolorystyka (CMYK, Pantone, RAL, RGB)

Nieziemna kolorystyka znaku graficznego jest ważnym elementem budującym postrzeganie PROW 2014-2020. Różne formy reprodukcji warunkują pod względem technologicznym odwzorowanie koloru, ważne jest jednak, aby kolorystyka znaku była jak najbardziej zbliżona do oryginału przedstawionego poniżej w CMYK.

			
CMYK	C=100 M=80 Y=0 K=0	C=100 M=0 Y=100 K=0	C=0 M=100 Y=100 K=0 C=0 M=20 Y=18 K=0
RGB	R=0 G=67 B=147	R=226 G=0 B=26	R=0 G=143 B=54
Pantone	287 C/U	355 C/U	186 C/U (100%)
RAL	5002	6028	3000
Oracal (folia)	049	061	031

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Znak graficzny i logo na różnych tłach

Podstawowym tłem dla zastosowania znaku graficznego i logotypu jest kolor biały lub inny jasny nie wpływający na jego czytelność. W przypadku stosowania logo na barwnym tle w celu zachowania czytelności należy zastosować znak podrysowany białym obrysem wzmacniającym jego czytelność oraz odpowiednio czytelny kolor logotypu.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Tło znaku – formy dopuszczalne i niedopuszczalne

Niedopuszczalne jest stosowanie tła dla logo, które zmniejszałoby lub całkowicie uniemożliwiałoby jego czytelność. Nie należy zniekształcać logo poprzez jego rozciąganie, zmienianie proporcji znaku i logo, czy też ustalonej kolorystyki. W przypadku zamieszczenia znaku lub logo PROW 2014-2020 w pełnym kolorze na tle wielobarwnym, wskazanym jako niedopuszczalne, należy wpisać znak/logo w biały prostokąt z zachowaniem minimum pola ochronnego.

niedopuszczalne tło

niedopuszczalnie przeskalowane

niedopuszczalne proporcje

zła kolorystyka i budowa logo

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Znak graficzny i logo w wersji monochromatycznej wraz z zamieszczeniem na różnych tłach

W przypadku braku możliwości zastosowania logo kolorowego np. gdy materiał jest drukowany w skali szarości, należy zastosować logo w wersji monochromatycznej. Podobnie jak w przypadku logo w kolorze podstawowym tłem jest kolor biały lub inny jasny nie wpływający na jego czytelność. W przypadku stosowania logo na ciemnym tle w celu zachowania czytelności należy wpisać logo w biały prostokąt z zachowaniem minimum jego pola ochronnego. W przypadku zamieszczenia znaku lub logo PROW 2014-2020 w wersji monochromatycznej na tle np. wielobarwnym i/lub z zawiłym deseniem w postaci krętych, fantazyjnych linii, należy wpisać znak/logo w biały prostokąt z zachowaniem minimum jego pola ochronnego.

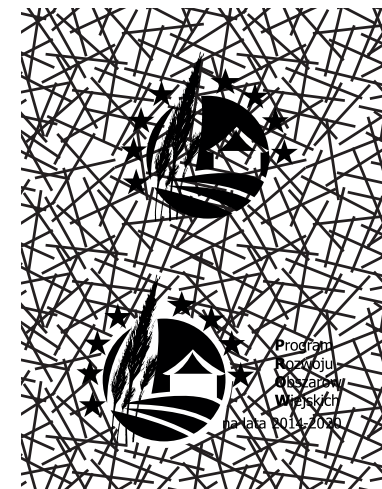

niedopuszczalne zastosowanie

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Znak graficzny i logo w wersji achromatycznej wraz z zamieszczeniem na różnych tłach

W przypadku zastosowania logo w formie graweru lub na pieczęcie konieczne jest użycie logo w wersji achromatycznej, w kolorze np. czarnym, granatowym, białym, żółtym itp. Na tło białe lub jasne jako pozytyw, na tło ciemne jako negatyw. Należy pamiętać o zachowaniu minimum jego pola ochronnego. W przypadku zamieszczenia znaku lub logo PROW 2014-2020 w wersji achromatycznej na tle wielobarwnym i/lub z zawitym deseniem w postaci krętych, fantazyjnych linii, należy wpisać znak/logo w biały prostokąt z zachowaniem minimum jego pola ochronnego.

niedopuszczalne zastosowanie

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Typografia, kroje pisma do wykorzystania

W logotypie „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020” wykorzystano krój litericzny Tahoma.

Tahoma Regular

AĄBCĆDEĘFGHIJKLŁMNOPRSŚTUVWXYZŹŻ
aąbcćdeęfghijklłmnoóprsśtuvwxyzźź
1234567890 :” ;',. <>/?~!@#\$%^&*()_+--

Tahoma Bold

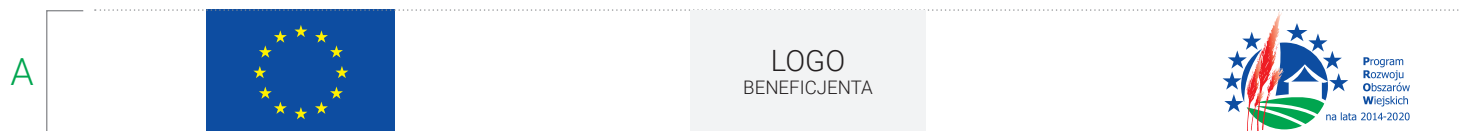

AĄBCĆDEĘFGHIJKLŁMNOPRSŚTUVWXYZŹŻ
aąbcćdeęfghijklłmnoóprsśtuvwxyzźź
1234567890 :” ;',. <>/?~!@#\$%^&*()_+--

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Logotypy towarzyszące

W zestawie kilku znaków znak Unii Europejskiej zawsze występuję po lewej stronie, logo PROW 2014-2020 z prawej, pomiędzy nimi inne znaki rozmieszczone w równej odległości.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Logotypy towarzyszące cd.

Przy stosowaniu zestawienia kilku znaków/logo należy przestrzegać zasady, że pozostałe logotypy nie mogą być większe od symbolu Unii Europejskiej (mierzone wysokością).

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Logotypy towarzyszące cd.

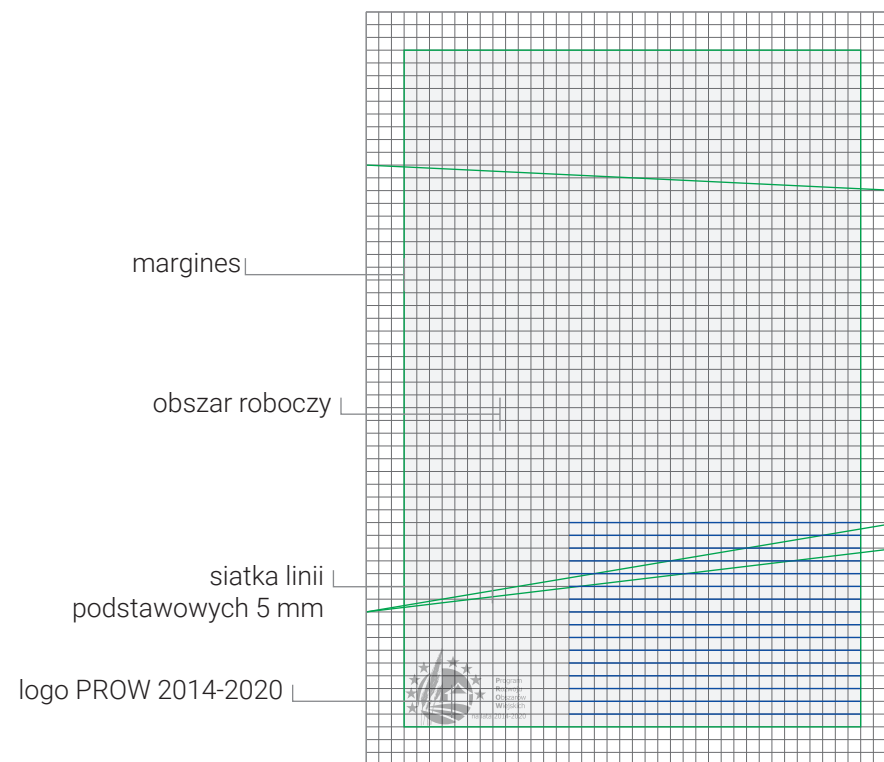
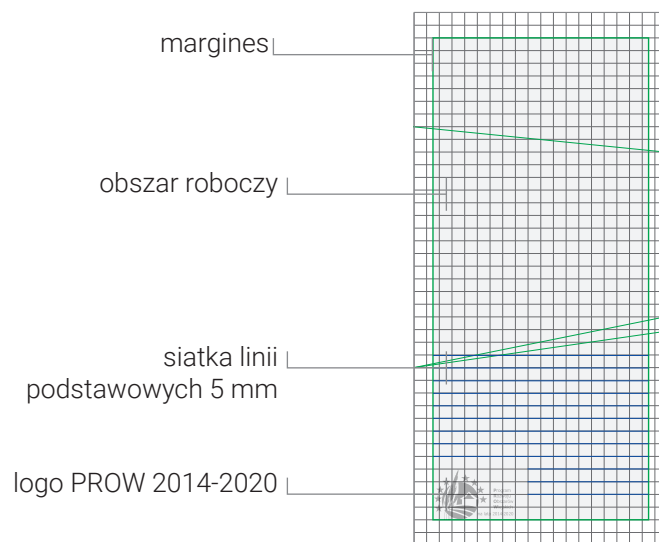
W przypadkach, gdy nie jest możliwe zastosowanie logotypów w poziomie, można je zamieścić w pionie, przy czym logo UE znajduje się na górze, a PROW 2014-2020 na dole.

1. Znak i logo PROW 2014-2020

Siatki poligraficzne dla ulotek i folderów

Siatki traserskie dla różnego rodzaju ulotek i folderów. Grubość minimalna ścieżek to 5 mm. Przykłady dla formatu DL (99 mm x 210 mm) oraz formatu A4 (210 mm x 297 mm).

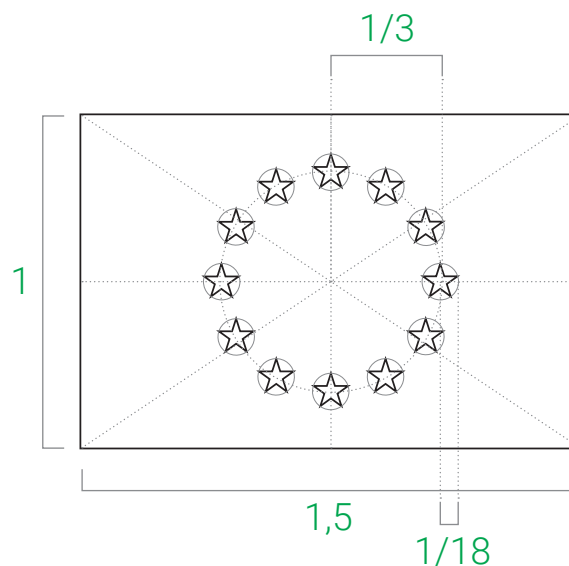

2. Symbol (znak) UE

Wytyczne dotyczące stworzenia emblematu i określenie standardowej kolorystyki logo UE dostępne są na stronie internetowej: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_pl.htm lub https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/flag_pl

Opis geometryczny flagi UE

Emblemat jest w formie niebieskiej prostokątnej flagi, której szerokość stanowi półtorej długości wysokości. Dwanaście złotych gwiazd rozmieszczonych w równych odstępach tworzy niewidzialny okrąg, którego środek jest punktem przecięcia się przekątnych prostokąta. Promień okręgu wynosi jedną trzecią wysokości flagi. Każda z gwiazd posiada pięć ramion położonych na obwodzie niewidzialnego okręgu, którego promień równy jest jednej osiemnastej wysokości flagi. Wszystkie gwiazdy ustawione są w pozycji pionowej – co oznacza, że jedno ramię skierowane jest pionowo do góry, a dwa leżą na poziomej linii, prostopadłej do drzewca flagi. Gwiazdy rozmieszczone są na okręgu tak, jak godziny na tarczy zegara. Ich liczba pozostaje niezmienna.

2. Symbol (znak) UE

Kolorystyka emblematu

Emblemat UE składa się z dwóch kolorów niebieskiego i żółtego. W systemie Pantone to kolory: Pantone Reflex Blue, który jest kolorem powierzchni prostokąta i Pantone Yellow będący kolorem gwiazd. W przypadku druku czterokolorowego (CMYK), gdy nie można użyć kolorów Pantone niezbędne jest ich odtworzenie. Poniżej wartości kolorystyczne dla innych trybów kolorów.

		
CMYK	C=100 M=80 Y=0 K=0	C=0 M=0 Y=100 K=0
RGB	R=0 G=0 B=153	R=255 G=204 B=0
Pantone	Pantone Reflex Blue	Pantone Yellow C
Hex	000099	FFCC00

2. Symbol (znak) UE

Reprodukcja jednobarwna

Jeżeli jedynym dostępnym kolorem jest czarny, prostokąt powinien posiadać czarną obwódkę, natomiast gwiazdy powinny być czarne na białym tle. W sytuacji, gdy jedynym dostępnym kolorem jest niebieski (oczywiście musi to być Reflex Blue lub wartość CMYK), tło powinno być wydrukowane w maksymalnym nasyceniu tym kolorem, z pozostawionymi na tym tle białymi gwiazdami.

2. Symbol (znak) UE

Reprodukcja na kolorowym tle

Reprodukcji emblematu najlepiej dokonywać na białym tle. Należy unikać tła wielokolorowego, w szczególności jeżeli nie komponuje się ono z kolorem niebieskim. Jeśli jest się zmuszonym do dokonania reprodukcji na kolorowym tle, należy najpierw umieścić wokół prostokąta biały pasek o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta.

2. Symbol (znak)UE

Emblemat Unii Europejskiej na stronach internetowych zawsze musi występować w pełnej wersji kolorystycznej. Sytuacją wyjątkową dopuszczającą zastosowanie symbolu UE w wersji achromatycznej (np. czerń i biel) bądź monochromatycznej (odcienie szarości), jest okres żałoby narodowej.

Znak Unii Europejskiej – kolor

Znak Unii Europejskiej – na ciemnym tle

Znak Unii Europejskiej – achromatyczne

Znak Unii Europejskiej – achromatyczne na ciemnym tle

2. Symbol (znak) UE

Symbol UE na małych materiałach promocyjnych

Stosując emblemat UE na małych materiałach promocyjnych należy kierować się poniższymi zasadami (zamieszczenie nazwy funduszu możliwe jest poniżej znaku Unii Europejskiej lub obok znaku, liczba linii, na ile zostanie on podzielony, uzależniona jest od zachowania czytelności napisu).

Proporcje znaku Unii Europejskiej

Typografia – Arial Bold CE

AĄBCĆDEEFGHIJKLŁMNOPRSSTUVWXYZŻ

aąbcćdeęfghijklłmnoóprsstuvwxyzż

1234567890 :” ;’ , . <> / ? ~ ! @ # \$ % ^ & * ( ) _ + - =

**Europejski Fundusz Rolny na
rzecz Rozwoju Obszarów
Wiejskich: Europa inwestująca
w obszary wiejskie**

2. Symbol (znak) UE

Minimalna wielkość emblematu (znaku)

Emblemat należy skalować proporcjonalnie. Należy zachować czytelność znaku.

Minimalna wielkość (wysokość) emblematu w przypadku druku – 10 mm, grawera – 12 mm wytłoczenia i wypalenia – 30 mm, natomiast na materiałach promocyjnych – 8 mm. Minimalna wielkość emblematu w mediach elektronicznych wynosi 55 px.

układ poziomy podstawowy

wielkość w mediach elektronicznych

3. Logo Leader

Znaki towarzyszące – Leader

Logo Leader w pełnym kolorze i w wersji achromatycznej (np. czarne, granatowe, białe itp.).

Logo Leader – pełen kolor

Logo Leader – achromatyczne

4. Logo KSOW

Znaki towarzyszące – Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Znak i Logo Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w pełnym kolorze i w wersji achromatycznej (np. czarne, granatowe, białe itp.).

Logo KSOW – pełen kolor

Logo KSOW – achromatyczne

Znak KSOW – pełen kolor

Znak KSOW – achromatyczne

5. Logo IP i Jakość Tradycja

Znaki towarzyszące – Integrowana Produkcja i Jakość Tradycja

Logo Integrowanej Produkcji (IP) i Jakość Tradycja w pełnym kolorze.

Logo IP – pełen kolor

Logo Jakość Tradycja – pełen kolor

Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego wydała zgodę na stosowanie znaku „Jakość Tradycja” w wersjach innych niż tu przedstawiona.

6. Logo Rolnictwa Ekologicznego i GTS

Znaki towarzyszące – Rolnictwo Ekologiczne i Gwarantowana Tradycyjna Specjalność

Logo Rolnictwa Ekologicznego i Gwarantowanej Tradycyjnej Specjalności (GTS) w pełnym kolorze i w wersji achromatycznej.

Logo Rolnictwa Ekologicznego – pełen kolor

Logo Rolnictwa Ekologicznego – achromatyczne

Logo GTS – pełen kolor

Logo GTS – achromatyczne

7. Logo ChOG i ChNP

Znaki towarzyszące – Chronione Oznaczenie Geograficzne i Chroniona Nazwa Pochodzenia

Logo Chronionego Oznaczenia Geograficznego (ChOG) i Chronionej Nazwy Pochodzenia (ChNP) w pełnym kolorze i w wersji achromatycznej.

Logo ChOG – pełen kolor

Logo ChOG – achromatyczne

Logo ChNP – pełen kolor

Logo ChNP – achromatyczne

Księga wizualizacji znaku PROW 2014-2020

Część III: Zastosowanie znaków

1. Materiały informacyjne – drukowane

W przypadku publikacji materiałów informacyjnych, np.: broszur, ulotek informacyjnych, folderów, podręczników, newsletterów, itp. na pierwszej stronie okładki należy zamieścić następujące elementy:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, w formie: Publikacja opracowana przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- informacja o współfinansowaniu materiału informacyjnego ze środków UE w następującej formie: Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

Obligatoryjne elementy należy zamieszczać na pierwszej stronie okładki publikacji/pierwszej stronie ulotki.

Dopuszczalne jest łączenie informacji wynikających z obowiązku wizualizacji (elementy tekstowe z wyłączeniem znaku UE i logo PROW 2014-2020), np.:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez..., współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... PROW 2014-2020.

W miejscu wykropkowanym w zdaniu dotyczącym współfinansowania należy wpisać nazwę działania PROW 2014–2020, w ramach którego beneficjent uzyskał dofinansowanie.

1. Materiały informacyjne – drukowane

Publikacja, folder

Przykładowe wizualizacje publikacji.

1. Materiały informacyjne – drukowane

Ulotka

Przykładowe wizualizacje ulotki.

1. Materiały informacyjne – drukowane

Informacja prasowa

Przykładowe wizualizacje materiałów prasowych.

1. Materiały informacyjne – drukowane

Materiały szkoleniowe/seminaryjne/konferencyjne

Przykładowe materiały szkoleniowe.

2. Materiały w formie elektronicznej

W przypadku materiałów informacyjnych prezentowanych w formie elektronicznej, np.: prezentacja, baner internetowy, itp., elementy wymagane przy wizualizacji należy uzależnić od tego czy materiał taki będzie zawierał informacje merytoryczne, czy też będzie materiałem promującym.

Obowiązkowo oba rodzaje materiałów zawierają:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

W przypadku materiałów zawierających informacje merytoryczne należy zamieścić:

- odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść materiału informacyjnego, w formie: Materiał opracowany przez...,
- odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, w następującej

formie: Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

- informacja o współfinansowaniu materiału informacyjnego ze środków UE w następującej formie: Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Dopuszczalne jest łączenie informacji wynikających z obowiązku wizualizacji (elementy tekstowe z wyłączeniem znaku UE i logo PROW 2014-2020), np.:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Materiał opracowany przez..., współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach ..... PROW 2014-2020.

2. Materiały w formie elektronicznej

Prezentacja PowerPoint

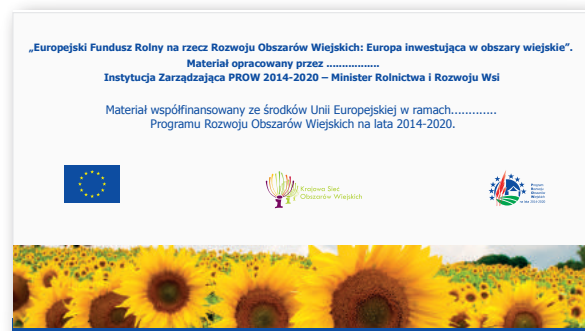
Przykładowy slajd tytułowy.

2. Materiały w formie elektronicznej

Audycja telewizyjna

Przykładowe wizualizacje plansz telewizyjnych.

2. Materiały w formie elektronicznej

Banner internetowy

Przykładowe bannery internetowe.

3. Materiały promocyjne – drukowane

W przypadku materiałów promocyjnych – drukowanych niezawierających treści merytorycznych, elementy wymagane przy wizualizacji to:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe).W przypadku umieszczania herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Ogłoszenie prasowe

Przykładowe ogłoszenie prasowe.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Papier firmowy

W przypadku stosowania wizualizacji na papierach firmowych dla pism dotyczących zagadnień związanych z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, należy stosować: po lewej stronie logo UE, w środku logo instytucji, po prawej stronie logo PROW 2014-2020. W przypadku druku jednokolorowego przy realizacji należy stosować loga w skali szarości lub achromatyczne.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Koperta

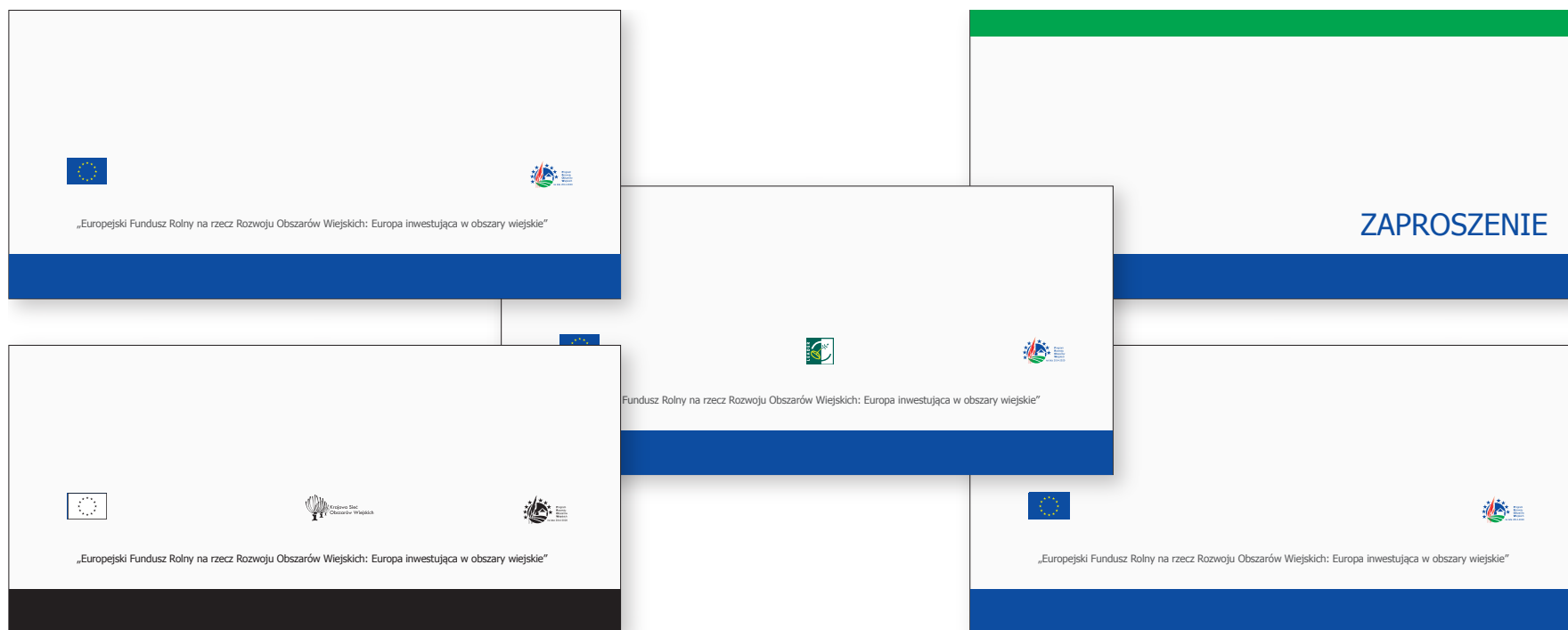
Przykłady oznaczeń kopert.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Zaproszenie

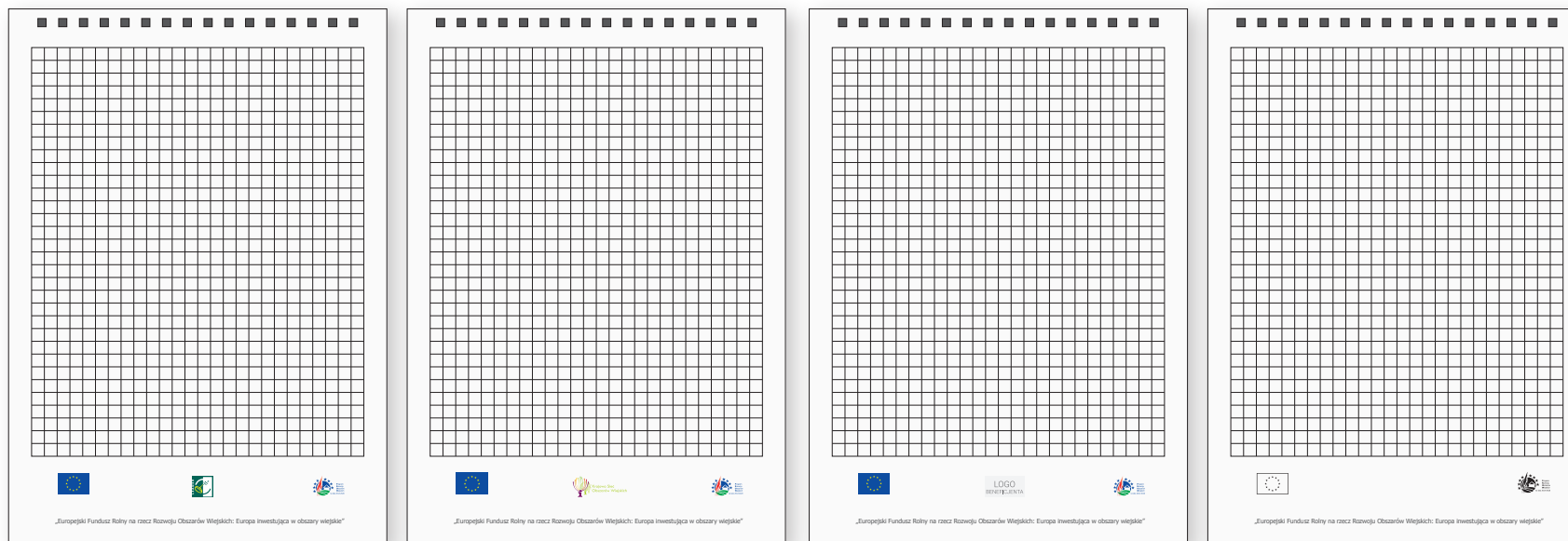
Przykłady oznaczeń zaproszeń

3. Materiały promocyjne – drukowane

Notatnik

Przykładowe strony notesu. W przypadku druku jednokolorowego przy realizacji należy stosować loga w skali szarości lub monochromatyczne.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Teczka firmowa

Przykład oznaczeń dla teczki na dokumenty. W przypadku druku jednokolorowego przy realizacji należy stosować loga w skali szarości lub monochromatyczne.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Teczka firmowa cd.

Przykład oznaczeń dla teczek na dokumenty. W przypadku druku jednokolorowego przy realizacji należy stosować loga w skali szarości lub monochromatyczne.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Dyplom/certyfikat

Przykład dyplomu i certyfikatu wraz z oznaczeniem. W przypadku druku jednokolorowego przy realizacji należy stosować loga w skali szarości lub monochromatyczne.

3. Materiały promocyjne – drukowane

Wizytówka

Przykładowe wizytówki.

4. Materiały promocyjne

W przypadku materiałów promocyjnych – tzw. gadżetów, elementy wymagane przy wizualizacji to:

- znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- logo PROW 2014-2020 lub znak PROW 2014-2020 dopuszczalny wyłącznie na małych materiałach promocyjnych,
- oraz inne logo, którego zamieszczenie jest wymagane lub dopuszczalne (logo LEADER, logo KSOW, logo unijnego lub krajowego systemu jakości żywności, logo beneficjenta, lokalnej grupy działania, herb/logo województwa, gminy lub godło państwowe). W przypadku umieszczenia herbu województwa, gminy lub godła państwowego należy obok symbolu UE zamieścić wskazanie na udział Unii poprzez tekst: Unia Europejska. Tekst Unia Europejska można zamieścić poniżej lub po prawej stronie symbolu UE.

Beneficjenci mogą przygotowywać materiały promocyjne (aby mogły być kwalifikowalne) pod sześcioma warunkami:

- 1) muszą być one ujęte w budżecie projektu, tzn. stanowią jedną ze składowych projektu/ operacji,
- 2) musi zostać ściśle określona grupa odbiorców (zgodnie z planem promocji projektu, jeśli plan taki istnieje),
- 3) powinny w jakiś sposób nawiązywać do charakteru projektu (np. w przypadku szkoleń mogą być to długopisy i notesy dla uczestników, itp.),
- 4) muszą być dostosowane i przydatne dla danej grupy odbiorców,
- 5) musi zostać uwzględniony sposób ich dystrybucji/emisji,

6) materiały promocyjne nie są realizowane jako samodzielna operacja.

Materiały takie mogą być wyłącznie elementem wspierającym w operacji.

1) Zasady umieszczania logotypów na materiałach promocyjnych (nadruk, wytłoczenie, grawer, wersje kolorowe i jednokolorowe)

Materiały promocyjne, tzw. gadżety wykonuje się w celu poinformowania odbiorców o wkładzie EFRROW i realizowanym PROW 2014-2020. Dlatego wymagane elementy wizualizacji muszą być widoczne.

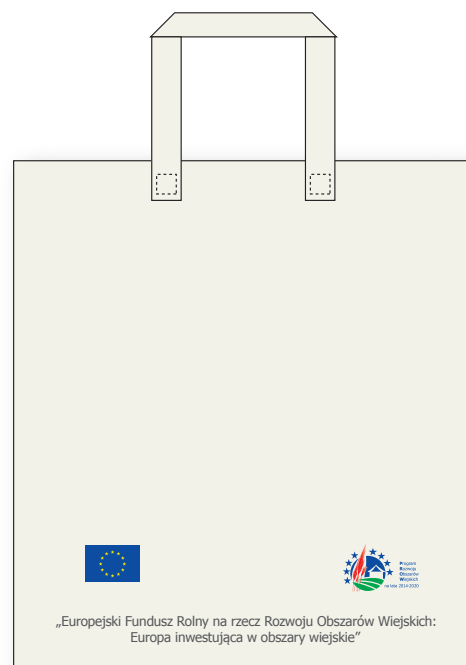
Ponadto nie należy umieszczać logotypów np. na wewnętrznej, niewidocznej stronie przedmiotów.

Jeżeli materiał promocyjny znajduje się w opakowaniu, np. pudełko, etui, torba, itp., opakowanie należy oznakować, tak jak materiał promocyjny.

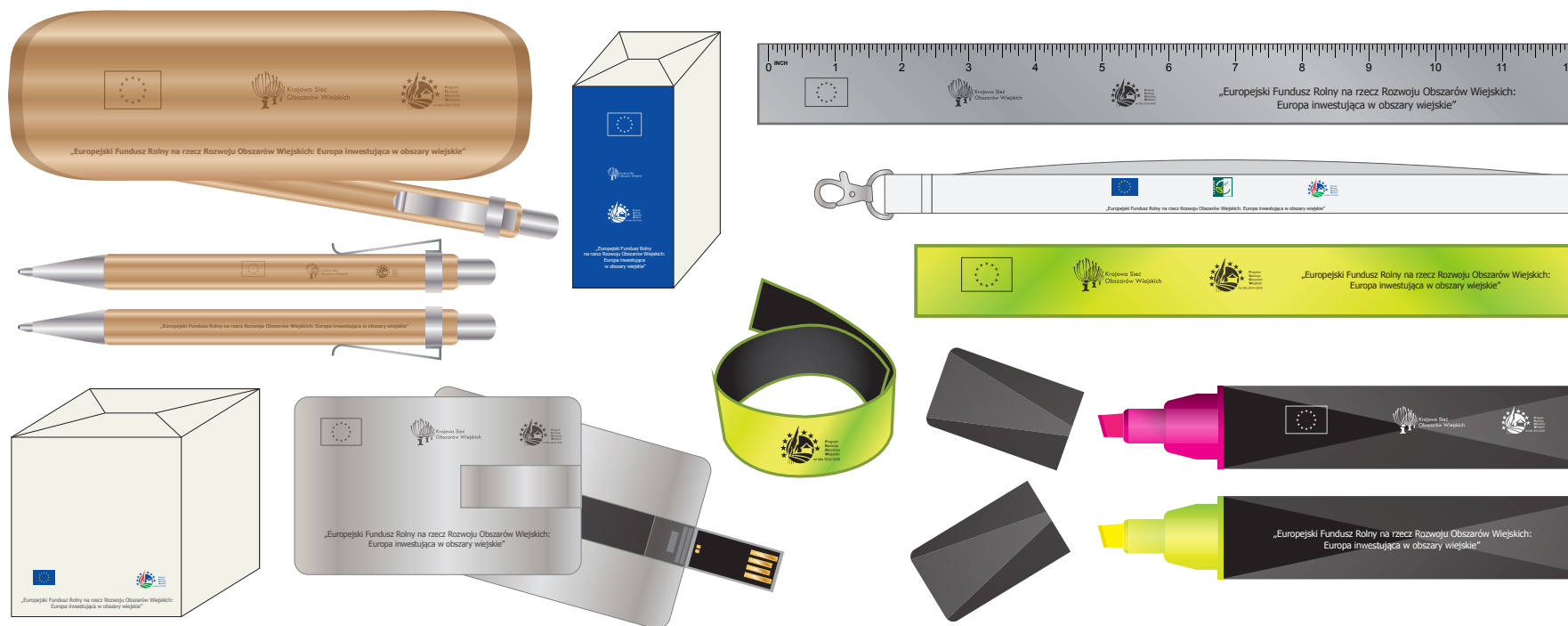
4. Materiały promocyjne

Przykładowe oznakowanie materiałów promocyjnych

4. Materiały promocyjne

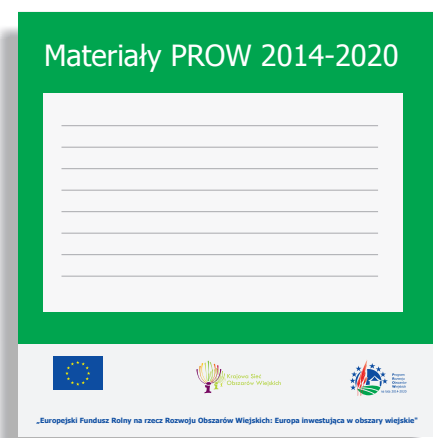
Przykładowe oznakowanie materiałów promocyjnych cd.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Płyty CD/DVD.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Namiot reklamowy.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Stand/roll up.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Ścianka konferencyjna/wystawiennicza.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Nagroda.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Inne.

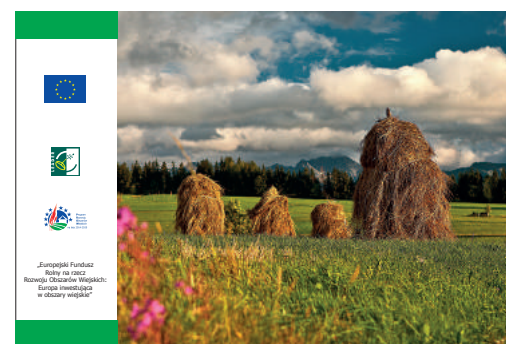
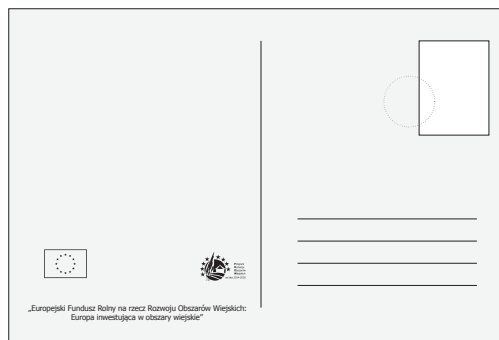

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Widokówki.

4. Materiały promocyjne

Wizualizacje nadruku logotypów na innych materiałach cd.

Stroje ludowe.

Logo wyszywane lub nadruk:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

4. Materiały promocyjne

2) Oznakowanie małych przedmiotów promocyjnych

Każdy materiał promocyjny, również ten mały należy odpowiednio oznakować.

W przypadku jeśli napis dotyczący sloganu nie będzie czytelny, należy na danym przedmiocie umieścić znak graficzny PROW 2014-2020 oraz znak UE z napisem: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

W sytuacji współfinansowania operacji z więcej niż jednego funduszu - odniesienia do Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI).

Przykłady wizualizacji:

